

תורת הקרבנות

גליון חודשי ללומדי סדר קדשים אליבא דהלכתא

בגיליון:

ברכה על מחצית השקל
קטן במחצית השקל
נפגמו אבני מזבח
בענין חיוב מחצית השקל
בל תאחר במחצית השקל
נידונים בענין בגדי כהונה
עור השוק של קק"ל
בענין הקטרת החלבים

לקט תגובות הקוראים
קבלת דם שלא מן הצואר
חלל שתחת המזבח
ראיה במקצת בעזרה
שמיר שסתתו בו אבני מקדש

קרוב עצים

מראה כהן הקדמה למסכת חולין

עם תחילת לימוד מסכת חולין בדף היומי נערכו ברחבי הארץ כנסי המחשה להבנת הסוגיות העוסקות בדיני שחיטת החולין והקדשים ובדיני הטריפות ע"י המחשה של אברי הבהמה, ובליוי מצגת מיוחדת שהופקה במיוחד ע"י מכון מראה כהן. אלפי אנשים השתתפו בכנסים הרבים שנערכו בערים ירושלים ב"ב מודיעין עילית אלעד טלזסטון אשדוד אופקים ביתר בית שמש חיפה טבריה אשקלון ראשון לציון גדרה ופתח תקוה עפולה ורכסים. חלק מהכנסים נערכו בשיתוף עם ארגון הפצת התורה תודעה ובד"צ שארית ישראל ונמסרו שיעורים ע"י רבנים מובהקים ומורי הוראה.

בכנסים חולקו חוברות יחודיות "זהב את העבודה חולין" למגיד השיעורים. התודה והברכה לראשי המועצות המקומיות והמועצות הדתיות על עזרתם. במיוחד יש להודות לר' אברהם רובינשטיין שליט"א ר"ע ב"ב על הסיוע להדפסת החוברות המיוחדות, ועל אשר נטל תחת חסותו את המעמד הגדול שהתקיים בב"ב כאשר הוא ממשיך כדרכו בקדש לסייע בהאדרת התורה. המשתתפים הרבים הביעו את תקוותם לראות בקרוב כהנים בעבודתם בבנין ביהמ"ק בב"א.

עיונים בהלכה

מון הגר"ח קניבסקי שליט"א

בענין ברכה על מחצית השקל ותרומת הלשכה

בנין הברכה על הפרשת מחה"ש כ' הרשב"א בתש' סי' י"ח שאין מברכין על נתינת מתנ"כ שאין הישראל נותן משלו אלא שהשי"ת זיכה אותו לכהן ומשלחן גבוה קזכו, ונתינת שקל בשנה כיו"ב וכדכתיב כי ממך הכל ומידך נתנו לך, אבל על פדיון הבן ועל הפרשת חלה ומעשרות מברך מפני שאינו מברך על הנתינה אלא על ההפרשה ועל הפדיון שתלויים בהן, ויל"ע הרי בפדיון הבן אין הפרשה כדתנן בבכורות נ"א ב' המפריש פדיון בנו ואבד חייב באחריותו שנא' יהיה לך ופדה תפדה, ויל"ע דהרמב"ן לא כתב הטעם רק על הפרשת תרו"מ שאז ההפרשה מצוה בפ"ע ופוטרו הטבל ואין תלוי בנתינה אבל בפדה"ב הטעם מפני שבנו נפדה עי"ז וע"ז שייך לברך שפודה בנו ואע"ג דהפדיון תלוי בנתינה מיהו אין מברך על הנתינה אלא על הפדיון וכמו שמברכין על פדיון מע"ש ופט"ח.

ויל"ע לפ"מ שהביא הפאת השלחן סוף סי' ג' שהגר"א היה מברך על נתינת מתנות וכ"כ הרוקח א"כ לא ס"ל טעם הרשב"א הנ"ל וא"כ יש לברך ג"כ על נתינת מחצית השקל, ובאמת לולי דברי הרשב"א היה מקום לחלק דבשלמא במתנות שהם זרוע לחיים וקיבה שכבר מבורר שהוא ממון כהן א"כ אין נותן כלום משלו ואינו אלא מבורר איזה כהן ל"ש לברך ע"ז וכך תרו"מ שאחר שהפרישם הם כבר ממון כהן ל"ש לברך על הנתינה אבל נתינת מחה"ש שאין כאן דבר מבורר איזה לכהן והוא מבורר עתה ונותן לכאן יש לברך וכן על נתינת ראשית הגז שאין בזה הפרשה כמש"כ תוס' בב"ק ס"ו א' ד"ה עד א"כ כשמברר איזה נותן לכהן שייך לברך ע"ז שהרי זהו המצוה שצותה לו תורה וכן פדה"ב הרי אין מסוים איזה ממון יתן לכהן ול"ש לומר שיש כאן כבר ממון כהן וא"כ כשנותן שייך לברך ע"ז וכן בפדיון פט"ח (מלבד טעם הרשב"א שמברך על הפדיון) ולפ"ז יצא דלמ"ד בנדרים פ"ד דמעשר עני אינו טובל ואין בו הפרשה אלא מצות נתינה יברכו על הנתינה ובאמת מהרשב"א גופא נראה קצת טעם זה שהרי כתב טעם שאין מברכין על הצדקה ועל מתנות עניים שמא המקבל לא ירצה לקבל ול"ל האי טעמא תיפוק ליה משום שאין נותן משלו אלא משל הקב"ה אע"כ דבדבר שהוא בורר משלו ל"ש סברא זו.

אך קשה א"כ מאי ק"ל מפדה"ב הרי שם בורר ממון שלו ושמא פדה"ב כיון שיש עליו שעבוד נכסים כמש"כ בחז"א יו"ד ס' קפ"ז הוי כאילו הכהן כבר זכה בו שהרי ב"ד יורדין לנכסיו וגובין בע"כ משא"כ בצדקה ואף אם נימא דכופין על הצדקה אבל אין בו שעבוד נכסים אלא כופין אותו לקיים המצוה ולכן אין ברכה ע"ז שמברר וצ"ע בכ"ז.

ויתכן שגם הגר"א שס"ל לברך על נתינת מתנ"כ מודה לסברת הרשב"א דאין לברך ע"ז ורק במתנ"כ חולק משום דמתנ"כ אין נותן להקב"ה רק לכהן במצות ה' ול"ש בזה מידך נתנו לך ולכן יכול לברך ובפרט שהוא מברר איזה כהן אבל במחה"ש שהוא להקדש ממש ובזה שייך שאין נותן את שלו אלא את של הקב"ה לו ולכן ל"ש לברך.

וכ"ז על ההפרשה אבל על תרומת הלשכה שהכהן תורם י"ל דלכו"ע צריך לברך כדאיתא ביר' שקלים פ"ג ה"ב מפני הברכה ומפרישים הרבה ראשונים שהיא ברכה על הרמת תרומת הלשכה שהיא מצוה אחרת ויתכן שזה נלמד מהפסוק ונתת אותו על עבודת אוה"מ והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה' לכפר על נפשתיכם והאי לכפר על נפשתיכם קאי אתרומת הלשכה לקרבנות ציבור כדפרש"י. [שקל הקדש פ"א]

יסוד המזבח נידונים יסודיים בהלכה

בש"ת מנחת יצחק ח"ו סי' א' שגם בדפנות אין חסרון ריבוע [ודלא כהביאור הלכה סי' ל"ב סל"ט ד"ה נתקלקל], שבכל אלו המקומות לרש"י יפסול שם פגם ולתוס' אם נפגמו לא נפסלו.

בענין חיוב מחצית השקל

הרה"ג ר' יחיאל יעקב ארנטרוי שליט"א

רש לדון בקטן שהגדיל או גר שנתגייר באמצע השנה האם מתחייב מיד במחצית השקל או דאינו מחויב בכך אלא יש לו חיוב להשתתף בקרבנות ציבור אך אינו מחויב במחצית השקל (ונפק"מ לדין העשיר לא ירבה וכו').

ויתכן דיש לתלות במה דביאר מן הגר"ח ק בשקל הקדש את מחלוקת הראשונים האם מצות מחצית השקל חייבא מ"ע שהזמן גרמא או לא, וביאר דנחלקו האם חיוב מח"ש חיובו תמיד ומתחדש כל שנה בר"ח ניסן או דילמא דהחיוב הוא רק בר"ח ניסן ואח"כ אין חיובו אלא בגדר פריעת חוב דע"י שתורמין על העתיד לגבות נשתעבדו נכסיו וצריך לפרוע חובו, דמ"ד דלא חשיב שהזמן גרמא סבר דהחיוב נמשך כל הזמן, ומ"ד דחשיב שהז"ג ס"ל דהמצוה היא רק בר"ח ניסן ואח"כ אינו אלא פריעת חוב.

וא"כ יתכן דאף דין קטן וגר תליא בהא, דאם החיוב נמשך כל הזמן י"ל דאף הם מתחייבים, אך אם החיוב הוא רק בר"ח ניסן ואח"כ אינו אלא מדין לפרוע את מה שנשתעבד, א"כ על הקטן והגר לא חל המצוה וא"כ לא נשתעבדו נכסיהם ורק יהא להם חיוב אחר להשתתף בקרבנות ציבור.

ובס' חו"ב שקלים נקט דהחיוב נמשך כל השנה וקטן שהגדיל מתחייב מיד.

ויל"ע לצד השני דאין חיוב מתחדש באמצע השנה האם כשיבנה ביהמ"ק מיד יתחייבו במחה"ש לשנה זו אף שאינו ר"ח ניסן דאולי בכה"ג דבר"ח ניסן לא הוצרכו לתרומה קודם שנבנה הבית א"כ מיד כשנבנה חל החיוב של מח"ש, ולא דמי לקטן וגר בזמן המקדש דהחיוב חל בר"ח ניסן.

[ולכא"ו יש לפשוט מחיוב מחצית השקל הראשון דכתב רש"י (שמות ל' ט"ו) דנתנוהו בר"ח אייר וע"ז נאמר הדל לא ימעיש וכו'].

בל תאחר במחצית השקל

האדר"ת בספרו חשבונות של מצוה מצוה ק"ה נסתפק במי שלא נתן מחצית השקל אם עובר בבל תאחר, דהנה ק"ל דאין ממשכנין בחייבי חטאות ואשמות כיון דאתי לכפרה והרי במחה"ש ממשכנין אע"ג דכתיב ביה לכפר על נפשותיכם ורצה להוכיח מכאן דממשכנין כדי שלא יעבור בבל תאחר, ע"י ששדחה ראה זו.

ובאמת בחינוך נראה דאין עובר מדכתב דמי שלא נתן עובר בעשה וענשו חמור, ומשמע דאינו עובר בבל תאחר.

ובחז"ו א"כ דאין עוברים כלל בבל תאחר במצוות שחיבתו תורה אלא רק במצוות ונדריים שנתחייב הוא מדדרשינן בפין, אולם צ"ע מדברי הירושלמי דהקשה דבמאחר למול יעבור בבל

בענין מחצית השקל בקטן

מגאון אחד שליט"א

במתני' שקלים פ"א מ"ה דנשים וקטנים אם נתנו מקבלים מהם, והקשה הקצוה"ח (רל"ה סק"ד ד"ה אמנם) דהיאך קרב קרבן ציבור מממונם הא קיי"ל דאין קרבן ציבור קרב משל יחיד. וקטן אינו יכול למסור לציבור דקיי"ל קטן אקנויי לא מקני.

וליישב קו"י"ל דאיירי בקטן שהוא מופלא הסמוך לאיש דבר הקדשה הוא, וטפי מינה נימא דאפי' מסירה לציבור מצי מיעבד, כיון דלזה נמי לא בעי שיהא בר הקנאה, וכמש"כ החזו"א (אהע"ז קל"ו לדף ל"ג). דעיקר ענין ההקדש הוא דההקדש משועבד למקדיש לעשות המטרה שלצורכה הקדיש, דבהקדיש לבדה"ב רמי לעשות כחפץ המקדיש לקובעו בבנין, ובהקדש למזבח רמי להקריבו, ולפי"ז ב'י' הא דאמר' ובלבד שימסרם לציבור אין פי' שמזכה לציבור בעודן חולין, דא"כ אינו משל יחיד, אלא פירושו שמתנה ששיעבוד ההקדש לעשות כמצותו יהי' לציבור. ולפי"ז נוכל לומר דגם קטן מצי למסור לציבור, דאינו קנין אלא ענין אחר וכמש"ב החזו"א.

ואין לומר דאיכא הכא חסרון בשליחות, דקטן לאו בר שליחות הוא, דבמנחת ברוך הוכיח דכל הקדש עבור חברו אינו מדין שליחות, מהא דגוי יכול להקדיש עבור ישראל, וגוי לאו בר שליחות הוא, וע"כ דהוא זכות פרטית של כל אדם שיכול להקדיש גם עבור חברו.

בענין נפגמו אבני מזבח

הרה"ג ר' אברהם ישעיהו שפירא שליט"א

א. בחידושי הגר"א למס' מידות פ"ג מ"ד כ' דיש חילוק בין נפגמה אבן מאבני מזבח לבין נגע בה ברזל, דבנפגמה האבן אותה האבן פסולה ויתר האבנים כשירות "אבל אם הועלה ברזל על מקצת המזבח פסול כל המזבח", מבואר בדברי הגר"א חידוש גדול שאם נגע ברזל במקצת מן המזבח והיינו באבן אחת נפסל כל המזבח. [אמנם ברמב"ם הל' בית הבחירה פ"א הט"ז מבואר להדיא שאם נגע ברזל יתר האבנים כשירות, ובדרך חכמה שם ס"ק ק"ט הביא דברי הגר"א הנ"ל] וראשית כל צריך להבין את דברי הגר"א מדוע נפסלו יתר האבנים, וכפי הנראה צריך לבאר דכיון דמחוברים הם כולם יחד נידונים כולם כאבן אחת וע"כ כולן נפסלין, וצ"ע בזה.

ועוד יש להעיר שהרי במשנה במדות פ"א מ"ו מבואר שהוצרכו בית חשמונאי לגנוז את אבני המזבח משום ששיקצום מלכי יון, ומבואר בגמ' ע"ז נ"ב ב' דהיינו שהקטירו עליו לעכו"ם, ולכא"ו לפי דברי הגר"א מדוע צריכים לטעם שהקטירו עליו לעכו"ם, תיפוק ליה שבודאי נגע ברזל באבני המזבח בזמן ששלטו בו מלכי יון שבודאי לא נזהרו בזה ועי"ז נפסלו כל אבני המזבח, וצ"ע.

ב. ברש"י חולין י"ז ב' ד"ה מזבח מבואר שהטעם שנפגם המזבח פסול הוא משום הקרא דוזבחת עליו, וכן מבואר להדיא ברמב"ן וברשב"א שם שהביאו את דברי רש"י יעו"ש, וזה דלא כהתוס' בסוכה מ"ט א' שפי' שטעם הפסול הוא משום חסרון ריבוע של המזבח, ולכא"ו יש כמה נפק"מ לדינא בין רש"י לתוס' והיינו במקומות המזבח שאין בהם דין ריבוע ששם פגם יפסול רק לפי רש"י ולא לפי תוס', כגון יסוד, כבש, גג המזבח. וע"ע מש"כ

בד שיהיו חדשים

בזבחים י"ח ב' מרבינן מבד דלכתחילה צריך שיהיו חדשים, וביומא י"ב ב' ילפינן מקרא דילבש לרבות את השחקים, וכתבו שם בתו"י דלא ידעינן מאמתי הם נקראים שחקים, ובתו' שם ד"ה ילבש כתבו דקס"ד דבכל שנה יעשו בגדים חדשים, ומוכח בדבריהם דתוך שנה עדיין מקרי חדשים.

ומיהו מש"כ תו' דקס"ד אמינא דבכל שנה כו', ק"ק דהא קושטא הוא דיש לעשות בכל שנה בגדים חדשים, דהא ילפי' מבד שיהיו חדשים, [ולכל משמר היו בגדים משלו, ונמצא שלא עבדו בבגדים אלא ב' פעמים בשנה שהם ב' שבועות שהרי כ"ד משמרות היו, [ואם עבדו כולם ברגלים, אז הי' ה' פעמים בשנה], וכבר אינם חדשים].

מלוכלכין

מבואר בזבחים פ"ח א' פלוגתא בגמ' אי מכבסין אותן במים, או דאפילו במים אין מכבסין, ולא נתפרש שיעור הכתם דפוסל הבגד, ואם הכל תלוי אם בנ"א מקפידין על כגון זה, לכאור' אם הלכלוך הוא בצד הפנימי של הבגד, דאין בנ"א מקפידין כ"כ, אע"ג דלכלוך דכוותה, בצד החיצון מקפידין עליו ופוסל, מ"מ אם הוא בצד הפנימי לא יפסול.

ויש לכהן להיזהר בקבלת הדם שלא יותז כל שהוא דם, על בגדו, ותפסל הקבלה.

הא דמלוכלכין אין מכבסין אותן משום דאין עניות במקום עשירות, ויל"ע אם אין לו בגד אחר, אם מכבס לכתחילה, או דלא יכבס ולא יעבוד.

עויל"ע אם האיסור הוא רק לכבס, אבל אחר שכיבס תו לא שייך טעמא דאין עניות במקום עשירות, ועובד בו אפילו לכתחילה, או דכיון שכיבסו הבגד ג"ז כעניות חשיב.

בגד הצריך כיבוס, צ"ע אם שייך ביה דין דחוי דהא מצאנו דיחוי אצל מצוות, [מיהו אפשר דבגדי כהונה רק מכשירי מצוה הם, ולא שייך בזה דחוי], אבל יתכן דכיון דבידו לכבסו ולתקן אין זה דחוי, שו"ר בתו' סוטה ט"ו ב' ד"ה נתאכמו שכתבו כן, וצ"ע בתו' סוכה ל"ג א'.

צבע הבגד בציורים, יל"ע אם נחשב כמטושטשין.

מקורעין

רש לברר בשיעור הקרע אם כל שהוא פוסל, או דיש שיעור לקרע, וא"כ כמה שיעורא.

והנה ברמב"ם פ"א מביאת מקדש הי"ד כתב דדין קרועין בגדים, ופרועי ראש, אחד הוא, ואם עבד כשהוא קרוע בגדים אע"פ שעבודתו כשרה ולא חללה, חייב מיתה בידי שמים.

וקשה דהא הרמב"ם פסק בפ"ח מכלי המקדש הי"ד דבגדי כהונה מקורעין ועבד עבודתו פסולה.

וכבר הקשה כן הבית הלוי, ח"א ס"ב סק"י ותירץ דכל הא דעבודתו פסולה הוא דוקא בהיו קרועין לגמרי, אבל כל שהבגד שלם רק שיש בו קרע אחד במקום אחד כדרך שקורע על מת, בזה אינו מחלל עבודה, אח"כ ראיתי בחזו"א כלים ס"ב סק"ד וז"ל לדעת הרמב"ם צריך להגדיר איזה קרע הוא בדין מקורעין שהעובד

תאחר ותירץ דמילה ליתא בתשלומין, ומשמע דמחה"ש דאיתא בתשלומין יכול לעבור.

ויתכן לתלות במה דחקרו האחרונים בגדר מחה"ש דהנה תכליתו הוא עבור קרבנות ציבור, אך יש לדון אם הוא מחיב בפני עצמו דמחה"ש ורק תכליתו הוא לצורך קרבנות ציבור, או דהוא מאותו מחיב שמחייבו בקרבנות ציבור מחיבו נמי ליתן בשביל זה מחה"ש.

ובמשנת יעבץ רצה לתלות בזה מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן אם במחה"ש יכול ליתן מעט מעט, או דוקא בבת אחת, דהרמב"ן ס"ל דיכול ליתן מעט מעט משום דהוא מחיבא דקרבנות ציבור ואין בו דינים בפני עצמו, וזה מש"כ הרמב"ן שאין לאו של והדל לא ימעיט מדלא מנוה מוני המצוות, וביאר שהרי כשתורמים את הלשכה מתקנין אותו כיון דתורמין על העתיד ליגבות, וזה שייך רק אם אין מחיב בפני עצמו דמחה"ש, דא"כ אף כשתורמין עבורו ומשתפין אותו בקרבנות ציבור עדיין אינו מתקן את מחצית השקל, אבל הרמב"ם ס"ל שצריך ליתנו בבת אחת דס"ל שיש מחיב בפני עצמו של מחה"ש, ולכן צריך ליתנו כאחד.

וא"כ יש לתלות בהא דאם הוא מחיב בפני עצמו דמחה"ש לכאור' עובר בבל תאחר, אך אם המחיב הוא החיוב מחמת הקרבנות ציבור א"כ י"ל דכיון דסו"ס קרבי קרבנות ציבור אף שלא נתן מחה"ש לא חשיב מאחר.

וי"ל עוד בזה דלא רק דהמחייב במחה"ש הוא המחייב של קרבנות ציבור, אלא דעצם החיוב הוא דהוי כתחילת הקרבה של הקרבן ציבור, דהנה ברבינו חננאל איתא דיש גם חיוב להביא המחה"ש לבית המקדש, וחיוב זה מצינו בקרבנות, וא"כ נראה דס"ל דגדר חיוב מחה"ש הוי כתחילת הקרבה.

נידונים בענין בגדי כהונה

הגאון ר' דוד חנוך הכהן זילבר זצ"ל

רש לדון אם צורת בגדי כהונה מעכבת, כגון בכתונת אם עשה כפתורים והגדיל את בית הצואר לכל אורך הבגד ומיהו אפשר דבכה"ג הו"ל מקורעין ופסול, ועי' להלן בשיעור הקרע דפוסל.

ובהוסיף או חיסר באורך המצנפת או האבנט, [ערמב"ם פ"ח מכלי המקדש הי"ט אורך המצנפת ט"ז אמה, ואורך האבנט ל"ב אמה ומקיפו ומחזירו כרך ע"ג כרך], יל"ד אם נפסל עי"ז.

מרושלין שסילקן ע"י אבנט קיי"ל דכשרים, וכתב רש"י זבחים י"ח א' ואע"ג דכתיב מדו בד שתהא כמדתו, מצוה בעלמא היא ולא לעכב, ויל"ע אם אין לו בגד אחר, אם מותר לכתחילה לעבוד בבגד זה, או"ד דרק אם עבד, עבודתו כשרה, דאין זה פוסל העבודה, אבל לכתחילה לא יקריב בכה"ג, ויבטל הקרבן בשוא"ת.

יל"ע בחציצה בין המכנסים לכתונת אם פוסלת, או"ד דבין הבגדים לא פסל חציצה, ודוקא בין בשרו לבגד פוסל חציצה, [ובפמ"ג או"ח סכ"ז בא"א סק"ו כתב לדיוק מהרמב"ם דדוקא בין הבגד לבשר צריך שלא יהא חציצה, אבל לא בין בגד לבגד, ומיהו בירושלמי עירובין פ"י הי"ג מבואר דאף בין בגד לבגד צריך שלא יחצוץ].

לבש האבנט על המכנסים לכאור' פסול, גם אם אין חציצה פוסלת בין בגד לבגד.

יש לברר אם עירב בהם חוט אחד שאינם מהחוטים האמורים בפרשה, אם פוסל.

עוד יש לדון דכוותה לשמואל בזבחים שם, דמכשיר בבגדי כהונה מסולקין וכגון שסילקן ע"י אבנט, מה הדין אם במקום הסילוק הניח בגד אחר לר' יוחנן דיתור בגדים אינו פוסל אלא במקום בגדים, ונראה דשפיר חשיב מקום בגדים, אף דעתה אין שם בגדי כהונה, ועבודתו פסולה משום יתור בגדים.

עוד יש להסתפק אם במקום המסולק יש נימא, אי הוי חציצה, דהרי אין שם בגדי כהונה כלל, וממה הוא חוצץ, או"ד דבעי' שיהא המקום ראוי לבגדי כהונה.

עוד יש להסתפק במרושלין דכשרין לשמואל, ומשמע דטעמיה משום דאמרינן כל יתר כמאן דליתיה דמי, מה הדין אם יש נימא בתוספת, דיש מקום לומר דסו"ס בגד אחד הוא ויש חציצה בבגד זה, או"ד כיון דבמקום זה אי"צ שיהא בגדי כהונה וכל מה דכשר הוא משום דאמרינן דכמאן דליתיה דמי, לא שייך כאן חציצה.

ואפילו אם יהא שם בגד גע"ג במקום זה אינו פוסל, דמקום זה אינו מקום בגדים, ואף דעתה יש בגדי כהונה, עי"ז אינו נעשה למקום בגדים.

יל"ע בבגד שיש בו גע"ג המונח מקצתו על בגדי כהונה [ואין כאן שאלה של חציצה כיון דמונח ע"ג בגדי כהונה ולא תחתיהן], ומקצתו על מקום שאינו מקום בגדים, דלכאור' סגי במה שהבגד גע"ג, ואי"צ שיהא כל שיעור גע"ג במקום בגדים.

בענין עור השוק של ק"ל

הרה"ג ר' מאיר גינזבורג שליט"א

ק"ל דעורות ק"ק לכהנים ועורות ק"ל לבעלים [זבחים ק"ג א' רמב"ם מעה"ק פ"ה הכ"א] ובעור העולה מפורש בפסוק (ויקרא ז') עור העולה אשר הקריב לו יהיה ובשאר ק"ק איכא ג' ילפותות בברייתא שם, ת"ק יליף מיתורא דאשר הקריב לרבות שאר קדשים ומהעולה ממעט ק"ל, ור' ישמעאל יליף מק"ו מעולה דאינה לכהנים ועורה לכהנים ק"ו לק"ק שבשרם לכהנים ועורותיהם לכהנים (וכן הוא במתני'), ורבי ס"ל דבכ"מ העור הולך אחר הבשר ומסברא הזוכה בבשר זוכה בעור.

ויל"ע במורם מקק"ל שניתן לכהנים האם העור ג"כ ניתן לכהנים (ועור החזה יתכן דנחשב לעור של כלל הבהמה וזה ודאי לבעלים) ועור השוק שניתן לכהנים וכן עור הזרוע בשילה שניתן מאיל נזיר האם ניתן לכהנים.

ובפשוטו נראה דתלוי בפלוגתא דלת"ק דיליף מקרא לחלק בין ק"ק לקק"ל נראה דתלוי בזה וא"כ כיון שגם השוק והזרוע בשילה הם קק"ל אין עורותיהם לכהנים, אבל לר' ישמעאל דיליף מק"ו דכ"מ שזכו בבשר זוכים בעור וכן לרבי דבלא ק"ו מסברא עצמה כ"מ העור הולך אחר הבשר נראה דגם כאן העור של השוק והזרוע בשילה ינתן לכהנים.

והרמב"ם הביא המשנה כצורתה ולא ביאר מה המקור ואולי יש לדקדק מדבריו בריש הל' ביכורים שמונה את כל המתנ"כ שכ' בפ"א ה"ח עורות העולה ניתנים לכהן וה"ה שאר עורות ק"ק דכולם לכהנים ומשמע קצת דפסק כרבי דעורות ק"ק לכהנים כיון שכולם לכהנים וכ"מ בדרך אמונה שם שביאר בפשיטות דכיון דהכהנים זוכים בכל הק"ק העור הולך אחר הבשר.

ויש מקום לדון מעוד טעם שעור השוק והזרוע יהיה לכהנים לדעת הרי"ף ורוב הראשונים בחולין קל"ג דכשנותנים הזרוע של

מחלל עבודה, ואיזה קרע הוא בדין פרום בגדים שעבודתו כשרה, וצע"ג, עכ"ל.

ויל"ע לפ"ז אם מה שמכשירין בקרע הוא דוקא אם לא נחסר מהבגד, או אפילו אם חיסר מהבגד, וכגון שנקב חור בבגד.

ואם נכשיר גם בנקב יש לשאול מ"ט כשר, הא כיון שבמקום זה אין בשרו נוגע בבגדי כהונה, אטו זה עדיף מכינה שנכנסה בבגדו דמספק"ל בזבחים י"ט א' אי חוצצת בין בשרו לבגד.

עוד יש לשאול דבזבחים שם בעיר רב אשי יצא שערו בבגדו, ופי' הרמב"ם פ"י מכלי המקדש ה"ז דהספק ביצא שערו חוץ לבגד, ואם איתא דבעינן שיהיו הבגדי כהונה מכסים כל שעה, כיצד יוכשר אם חסר בבגד משהו והרי מקום זה אינו מכוסה בבגדי כהונה.

ויל"ע לפי מש"כ האחרונים ז"ל, אם לפ"ז כל מה שכתב הרמב"ם דקרוע בגדים שעבד, חייב מיתה ביד"ש, הוא דוקא בכה"ג דעבודתו כשרה, אבל כל היכא שהיו בגדיו קרועים לגמרי דעבודתו פסולה, א"כ לא חשיב דעבד כלל, ואינו חייב מיתה בידי שמים, והר"ז כהן שעבד כשהוא קרוע בגדים והוא גם ערל, דמסתברא דאינו חייב מיתה, כיון דעבודתו פסולה, בלא זה שקרוע בגדים, ואף דכשעבד והיה קרוע הרבה, כל הא דעבודתו פסולה משום דקרוע בגדים הוא, מ"מ כיון דעבודתו פסולה, ממילא לא חשיב דעבד, ודוקא אי עבודתו כשרה חייב מיתה ביד"ש משום קרוע בגדים, וצ"ע.

מרושלין ומסולקין

בגדי כהונה שהיו מרושלין, קי"ל דפסולין, וכ"פ הרמב"ם פ"ח מכלי המקדש ה"ד, ובזבחים י"ח ב' פרש"י מרושלין שנגררין בקרקע, ויל"ע במכנסים דשיעורן עד ירכים, ערמב"ם פ"ח מכלי המקדש ה"ט"ז י"ה, מה הדין אם עשאן ארוכים יותר מהירכים, אבל אינם נגררים בקרקע.

ולשון הרמב"ם פ"ח מכלי המקדש ה"ד היו הבגדי כהונה ארוכים יתר על מדתו כו', ומשמע דבכל בגד ובגד אם הוא ארוך יותר משיעורו, פסול.

משך ידו פנימה, לכאור' לא חשיב מרושל עי"ז, מיהו לרב דאמר זבחים י"ט דבגד כמידתו ומסולק ע"י אבנט חשיב מסולקין, ועבודתו פסולה, צ"ע בכה"ג אם יחשב מרושלין.

ולכאור' במכנסים ארוכים יש לדון לפסול גם משום חציצה דכיון דמידתן עד ירכים, נמצא דמהירכים ומטה צריך שתהא הכתונת על בשרו ולא מכנסים, ואם עשאן ארוכים חוצצין הם בין הכתונת לבשרו, ושמה בבגדי כהונה עצמם ליכא חציצה, ורק מדין מרושלין יש לדון בזה.

עויל"ע במכנסים שאורכן עד הירך ומשם והלאה הכתונת משמשת כבגד, והכתונת אין מכסה אלא צד החיצון של רגליו ולא צידו הפנימי, מה הדין אם יש לו רטיה בצד הפנימי של הרגל אי חוצץ, והספק בזה דאע"ג שאין הכתונת נוגעת שם, מ"מ בעי' שיהא ראוי לזה, או"ד כיון דאין הכתונת נוגעת שם, ליכא חציצה.

אמנם אם יניח צלצול קטן בצד הפנימי של הרגל נראה דעבודתו פסולה משום יתור בגדים, ואף לר' יוחנן זבחים י"ט א' דאמר אין יתור בגדים אלא במקום בגדים, מודה בזה דמקום בגדים קא חשיב, ואף שאין הכתונת נוגעת בצד הפנימי, אבל משום חציצה אפשר דאינו נפסל וצ"ע.

תרבא דקליבוסתא⁹ לדעת רש"י הוא תחת ראש המותן על עצם קטן המונח על עצם שקורין הנק"א, ולדעת השאילתות רי"ף ורמב"ם¹⁰ חלב שבעיקרי היריכות מבפנים, הן הדבוק בשדרה והן הדבוק בירכים, חלב הנגלה שמעל לבשר הכסלים בגובה הבהמה בינם לבין המתנים שע"ג הבהמה¹¹, חלב שבין כפלי בשר הכסלים [הן שלשה גזרי בשר שטוחים זע"ז המרכיבים את שרירי בטן הבהמה]¹², חלב שתחת קרומי הכסלים הנמשכים מקצוות הבשר ומחברים את הכסלים מימין הבהמה ומשמאל¹³.

ג. חלב הכליות

חלב העוטף את הכליות עם הקרום שעל גביו¹⁴ וי"א החלב המתפשט ע"ג קצוות הצלעות¹⁵.

מיני חלבים שאינם נקטרים [ויש מהם שמותרים באכילה או שאסורים רק מדובנן]:

חלב הטחול¹⁶, חלב הקבה מצדו הפנימי הנקרא יתר¹⁷, י"א חלב שתחת המתנים הנקרא "תרבא דתותי מתנא" איסורו מדרבנן¹⁸, וכן חלב שהבשר חופהו מותר באכילה וממילא אינו נקטר¹⁹, חלב הדפנות מותר²⁰, חלב שתחת הקרום שעל הכרס לדעת רבינו יואל

[נערך ע"פ מאמר בענין הקטרת החלבים להרה"ג ר' נ. י. סינאוני שליט"א נדפס בקובץ שימוש חכמים חי"א, וע"ע מש"כ בקונטרס חלב הדקין שהאריך בביור ענינים אלו נדפס בשימוש חכמים ח"ט]

9	שם צ"ג א'.
10	שם הלכה ז'.
11	גמ' שם ורש"י ד"ה חלב.
12	רש"י שם ד"ה בעי.
13	רש"י שם ד"ה חלב.
14	שם.
15	כ"כ בס' לחם שערים ועי' שו"ת משיב דבר ח"ב סי' כ"א שהאריך לחלוק עליו שאינו בכלל חלב.
16	רמב"ן עה"ת ויקרא פרק ג' ז'
17	חולין נ' א' ורמב"ם שם ה"ו. ועי' ב"י סי' ס"ד שלמד בדברי הרמב"ם שהיתר הוא חוט של חלב המשוך כמו יתר, ומשמע מדבריו שכל החלב הסמוך לקיבה אף מבפנים הוא בכלל הקשת שאסור מה"ת, ועי' תב"ש שכ' שלא נחלקו רש"י והרמב"ם בזה.
18	כן משמע בראב"ד הל' קרבן פסח פ"י הי"א שאינו נקטר וי"ל שכיון שאיסורו רק מדרבנן אינו בכלל חלבים הנקטרים ועי' כס"מ ומהריק"ו שם וכ"כ בשו"ת נחלת שבעה סי' נ"א, אך עי' פ"י ר"ד עראמה [נדפס ברמב"ם מהדורת פרנקל] ויתכן לדבריו הוא בכלל הנקטרים. ובדעת הרמב"ם יש שכ' דס"ל שהוא מן הנקטרים וכ"מ בכס"מ, וכן משמע ברא"ש פ"ז סי' ח' עי' מעיו"ט.
19	גמ' צ"ג א'.
20	תוס' כ' דיבורא דנדבה פרשה י"ד ועי' ש"ש בביאור הראב"ד וביראים ל"ת מ"ז ועי' תוס' חולין צ"ב ב' ד"ה אמר אביי.

בהמת חולין לכהן צריך ליתן עם העור, ועי' מהר"י קורקוס הל' ביכורים פ"ט הי"ט שכ' לזה ג' מקורות או דילפינן דומיא דלחיים דאיתרבי שם או מה' דהזרוע או דפשטא הזרוע כמו שהוא משמע וזהו דלא כדעת רש"י שם שכ' דמה"ת יכול ליתן לו זרוע מופשט, ובדעת הרמב"ם נסתפק שם המהריק"ו וסיים דנראה דסבר כהר"ף.

וא"כ אי נימא דזרוע עם העור משמע א"כ מה"ט נראה דגם השוק כמו שהוא משמע ולא מופשט ורק בק"ק שזוכים בבשר לאכילה יש נידון על העור אבל לטעמים האחרים וכן לשיטת רש"י יהיה תלוי כנ"ל.

בענין הקטרת החלבים

הרה"ג ר' ש. י. הכהן שליט"א

אמר בתורה [ויקרא פרק ג' פסוק ג' ד'] והקטיר והקריב מזבח השלמים וגו' את החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב, ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים וגו'.

ונתבאר בגמ' חולין מ"ט ב' וצ"ג א' שיש ג' מיני חלבים הנקטרים ואלו הן: חלבי הקרב, חלב שעל הכסלים, הכליות וחלב שעליהן, ומתוך דברי הראשונים מתבאר מה נכלל בכל חלב.

א. חלבי הקרב

"חלב המכסה את הקרב" הוא חלב הפריסה העוטף את הכרס והדקין והוא הנקרא פדר', חלב שעל המסס ובית הכסות², ולדעת רבינו אפרים אף חלב הדבוק על פני בשר הכרס תחת הקרום העוטף את הכרס³, וכן הקרום עצמו⁴, וכן חלב שבתוך הכפלים שבבשר הכרס⁵, חלב שע"ג בשר הדקין ע"ג הקרום⁶ באמה הסמוכה לקיבה וי"א באמה הסמוכה לפי הטבעת⁷, חלב שע"ג הקבה החיצון מצד הקשת⁸.

ב. חלבי הכסלים

- 1 עי' רמב"ן עה"ת ויקרא א' ח'.
- 2 חולין צ"ג.
- 3 או"ז סי' תי"ג.
- 4 כן משמע בתשובת רבינו אפרים שם.
- 5 כן משמע שם ועי' תשב"ץ ח"ד חוט המשולש סי' מ"ח
- 6 חולין מ"ט ב' להביא חלב שע"ג הדקין, ושם צ"ג ריש מעיא באמתא בעי גרייה וזהו חלב שעל הדקין, ולענין חלב שתחת הקרום עי' רמ"א סי' ס"ד סט"ו ונחלקו האחרונים בכונת דבריו, ועי' אריכות דברים בזה בקונטרס חלב הדקין שנדפס בקובץ שימוש חכמים ח"ט.
- 7 עי' שו"ע יו"ד סי' ס"ד סט"ו.
- 8 חולין נ' א' שנחלקו בו בני בבל ובני א"י ועי' רמב"ם פ"ז ממאכלות אסורות ה"ו ובכס"מ ועי' שו"ע יו"ד סי' י"ד. ועי' להלן הערה 17.

לעיני נשמת

הגאון ר' דוד חנוך

ב"ר יששכר דב הכהן זצ"ל

נלב"ע ח' טבת תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

לשמיעת שיעורים בקול הלשון

בספר 'עבודת הקרבנות' ועוד

חייג 03-6171111 ואח"כ 1-2-3-2-4

שמעו ותחי נפשכם

בית יערי הלבנון תגובות לגליונות קודמים

איך נכנס פך השמן במקום פחות מטפח, די"ל שהיה במקום שרחבו פחות מטפח וארכו המשיך על פני המזבח ואע"פ שיש בו כדי לרבע, אין איסור לעשות חלל באופן זה. ***

בענין ראייה במקצת בעזרה

במה שהאריך הרה"ג ר' אליהו וינבך שליט"א לענין מצות ראייה בעזרה לכאן נראה פשוט כמו הצד שצריך שיהיה בדוקא כולו בפנים כיון שהמצוה ליראות פני ה' וכשנכנס מקצתו או רובו גם אם ביאה במקצת שמה ביאה או שרובו ככולו מ"מ ראית פנים אין כאן, וכי מי שנכנס ליראות לפניו יתברך רק בחלקו לזאת יקרא ראית פנים.

ומה שהובא מחלוקת ראשונים האם שייך לומר ביאה במקצת לענין איסור עשה, לכאן אין לזה שייכות, שבאיסור עשה יתכן שגם כשנכנס מקצתו עובר באיסור כיון שלמעשה האיסור עשה מחמת שרצון התורה שאדם לא יהיה במקום, ממילא עוברים את האיסור גם בביאה במקצת אבל לכאן א"א ללמוד מזה למצות עשה שרצון התורה שאדם כן יכנס לפניו יתברך שביאה במקצת הוא ביאה אלא אדרבה צריך שיבא בדוקא כולו לפניו, כ"נ לכאן.

ומה שהקשה שאת"ל שסגי בביאה במקצת א"כ למה לא נאמר שטמא יכנס מדין עשה דוחה ל"ת, לכאן למבואר בזבחים ל"ג א' לענין טמא שאינו סומך ולא אמרין עשה דוחה ל"ת גם למ"ד שביאה במקצת לא שמה ביאה, והטעם בגלל גזירה שמא ירבה בפסיעות, א"כ ל"ק דה"נ יתכן שמא מעיקר הדין היה יכול ליראות מדין עשה דוחה ל"ת, אלא דלא אמרין עשה דוחה ל"ת בגלל גזירה שמא ירבה בפסיעות, ואין לומר שלא שייך גזירה שמא ירבה בפסיעות בגלל שמתירים ליכנס רק במקצת לכן לא צריך לחשוש שירבה בפסיעות כיון שהוא יזכר שהתירו לו ליכנס רק במקצת, שהרי מבואר בקרן אורה בסוגיא דזבחים שם [וע"ע ביאור הגר"א או"ח סי' קס"ו] שק' הגמ' גם למ"ד ביאה במקצת לא שמה ביאה, הרי שאע"ג שהתירו לו ליכנס רק במקצת מ"מ יש גזירה שמא ירבה בפסיעות, וא"כ ה"נ י"ל שגם את"ל ששייך עשה דוחה ל"ת מ"מ אסור ליראות במקצת שמא ירבה בפסיעות. ***

בענין שמיר שסתתו בו אבני מקדש

הרה"ג ר' יוסף ויכלדר שליט"א ירושלים

בש"ת הר צבי אורח חיים א סימן קמג מביא ראייה דלגבי קיום מצוה, גם בפעולה שהיא גורמת לעשיית המצוה י"ל דהיינו עשייה דידה, יש להעיר מזה שכתוב בפרשת תצוה גבי אבני אפוד ופתחת עליהם שמות בני ישראל, וכן כתוב עוד תפתח את האבנים, הרי יש כאן אזהרה על עשיית החקיקה בתוך האבנים, ותניא (סוטה דף מח) אבנים הללו אין כותבין אותן בדיו משום שנאמר פתוחי חותם, ואין מסרטין עליהם באיזמל משום שנאמר במילואותם, אלא כותב עליהם בדיו ומראה להן שמיר מבחוץ והן נבקעות מאליהן כתאינה זו שנבקעת בימות החמה ואינה חסרה כלום. ולכאורה חקיקה זו הנעשית ע"י השמיר אינה אלא גרמא בעלמא וכלשון הברייתא גופא והן נבקעות מאליהן. וכן ראיתי בלב אריה (חולין דף יח ע"א), בתוס' ד"ה וכמה, שהקשו דמכיון דהוי שמיר בבית שני, א"כ גבי אבני מזבח ששקצום אנשי יון דפריך היכי ניעבדי, נתברינהו אבנים שלימות אמר רחמנא וכו', והקשו התוס' דמאי קושיא, ליעבדינהו ע"י שמיר, וע"ז כתב הלב אריה ז"ל: ומיהו בעיקר קושית התוס' י"ל דאם יעשה ע"י שמיר לא מיקרי בטול כלל, דכיון דאינו עושה מעשה השבירה בעצמו על האבן רק מניח עליו השמיר והאבן נשבר מעצמו הוי כע"ז שנסתברה מאליה דלא הוי בטול כלל, עכ"ל. הרי דפשיטא ליה דבפתוח האבן ע"י השמיר חשיב כאלו נעשה מאליו. לפ"ז אפ"ל שגם לגבי איסור שבת נחשב עשייה, ועיין מש"כ על דברי הלב אריה בחדושו ל"ד [הר צבי, סימן קמג]. ***

קבלת דם שלא מן הצואר

הרה"ג ר' אליהו חיים הלוי לרנר שליט"א

האון הגדול רא"נ גרבוז שליט"א ב'עיונים להלכה' הוכיח מדברי הרא"ש תמיד ל"א דלא ניתן לקבל דם הנפש שלא במקום השחיטה דכתב שם ד'כשהבהמה גונחת בשעת השחיטה ממשכת את הדם מבית השחיטה והוא דם הקרוש הנמצא בלב והו"ל כדם שנשפך ולא נתקבל בכלי ופסול למזבח' (כ"ה בדפו"ח מהרא"ש וקצת שונה מהלשון שבדפו"י), הרי דאף דדם הלב ראוי לזריקה וחיבין כרת עלה כמבואר בכריתות כ"ב א' אפ"ה אין בזה תורת קבלה וזריקה [קיצר הגאון שליט"א וכוונתו נראה לפי המבואר שם דאע"פ דדם של הלב עצמו הוי דם איברים אך דם שנכנס ללב ממקומות אחרות שבגוף בשעת שחיטה הוי דם שהנפש יוצא בה וחיבין עלה כרת] וע"כ דרק דם שמתקבל בבית השחיטה הוי דם לקבלה וזריקה, ודלא כהמקד"ד בסי' ז' שהובא שם בתחילת הדברים. ושוב דחה זה הגאון שליט"א די"ל דהטעם דאינו ראוי לקבלה הוא משום דהדם קרוש בלב [וכלשון הרא"ש] וכל זמן שהוא קרוש אינו ראוי לזריקה ולכן אינו יכול לקבלו וחשוב כנשפך עכ"ד.

והדחייה צ"ב דהא דם קרוש מבואר במנחות כ"א א' דרק בחטאות הפנימיות מעכב ובחיצונית ראוי לזריקה אף כשהוא קרוש וה"ה בשאר קרבנות [ועי' בכתבי הגרי"ז שם דעכ"פ נחשב הדם ראוי בחפצא לזריקה ודו"ק ועי' חזו"א סי' כ"ג סק"ח (ד"ה ובדמים) דראוי לזריקה ממש בענין דמפרקו דק דק ואכמ"ל], ואף אם היה הדין דפסול בזמן שהוא קרוש ואח"כ יהא דיחוי נמצא דשם הפסול הוא קרוש ולא נשפך והרא"ש כתב דפסולו משום נשפך וצ"ע.

אמנם היה נראה ביאור דברי הרא"ש כפשטות לשונו דפסול מדין נשפך, דאף דלא צריך דהדם יתקבל דוקא בבית השחיטה ויכול להתקבל גם בהקזה במקום אחר דכל דם שעומד ליזנק ולצאת מבית השחיטה הוי דם לקבלה אך שאני דם כזה דהיה מעיקרא דם שחיטה בעלמא וזינק בשעת שחיטה ונתקבץ למקום הלב ומעוכב שם עד קריעתו הרי זה כנשפך ממקום הראוי לקבלה אל מקום אחר וחסר ב'דם מהפך יקבלנו' ודם שנתקבץ משם לזריקה הוי כקובצו מהרצפה [והיה אפשר לומר עוד דהדם נחשב שם כקיבל בכלי חול דזה שהדם כנוס בלב כמו כלי בפנ"ע, אך לא צריכים להגיע לזה עפ"י מה שייסד מן הגר"ח זצ"ל בפ"ג מה' מעה"ק דהפסול בדם הוי משום דלא מתקיים בו דם כשנכנס יקבלנו תיכף מחמת מה דהיה במקום אחר וכיו"ב כאן שכנסנו בלב וכנ"ל], ומחמת כן האריך בכ"ז בדבריו לתאר לנו מהיכן בא הדם דמחמת כן נפסל דהוי כדם שנשפך. ומש"כ הרא"ש ש'הוא דם הקרוש הנמצא בלב' לכ' אין כוונתו קרוש כפשוטו דהרי הלב חם מאוד ולא נעשה קרוש שם אלא דכוונתו שהדם שם כנוס ונתפס בדפנות הלב בענין שאין אפשרות לצאת משם מעצמו, ומתאר זה הרא"ש כ'קרוש'.

ולפי זה לכ' דברי הרא"ש מוכיחים לצד האחר דניתן לקבל הדם מכל מקום בגוף [וכהמקד"ד] ורק הדם הזה שנכנס ממקום השחיטה א"א לקבל מחמת דהוי כנשפך.

בענין חלל שתחת המזבח

הרה"ג ר' יעקב משה כהן שליט"א

בענין המו"מ שהעיר הרה"ג ר' שמעון ברים שליט"א איך יתכן שהיה הפח שמן שנמצא בימי החשמונאים מונח מתחת המזבח והרי הדין הוא שאין בונין נמזבח ע"ג כיפין ומחילות,

יש ליישב ע"פ מש"כ המל"מ הלכות בית הבחירה פ"א הי"ג בשם הרה"ש באהלות? שרק אם יש חלל טפח אסור לבנות מעליו מזבח, וא"כ י"ל שהיה חלל מתחת המזבח אבל לא היה טפח, ואין לתמוה

גפן של זהב תמיהות וקושיות בהלכה

בענין קרבן עצים

הרה"ג ר' ישעיהו כץ שליט"א

במנחות כ' ב' נחלקו רבי ורבנן במקדיש עצים שלרבי עצים קרבן מנחה הם וטעונים מלח הגשה וקמיצה, וה"ה ימין וקידוש כלי כמבואר בתוס' שם, ולרבנן אינם טעונים כל אלו, ואמנם

מהיכן הגיע הזהב לבניית המשכן

בפרשיות אלו העוסקות בהקמת המשכן, יש בנותן טעם להביא את חידושו הנפלא שכתב רבינו בעל הטורים.

נאמר בפרשת שמות שהקב"ה אמר למשה רבינו - "פקד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים" (ג, טז). כותב בעל הטורים שם, שבפרשת פקודי כתוב גם כן "העשוי" - "כל הזהב העשוי למלאכה" (לח, כד). מה זה בא לרמז לנו? אומר לנו בעל הטורים - 'שכל זהב הבא להם במצרים, היו מייחדים אותו לבניית המשכן' (!).

יש כאן חידוש עצום. כל יהודי במצרים שהשיג זהב בשכר העבודה, או שמצא תכשיט זהב וכדומה, יכול היה לקנות בו אוכל או בגדים לילדים שלו, ואולי יכל לשחד בו את המצרי שיקל עליו קצת את העבודה. אבל לא, לא לזה השתמשו היהודים בזהב. הם הניחו אותו בקופה מיוחדת שלא ייגנב. לאיזה צורך, לשם מה אגרו היהודים את הזהב? התשובה היא, אומר בעל הטורים, כדי שיוכלו לבנות בו בית לשם ה'! היהודים לקחו כל פיסת זהב שהזדמנה להם, ואספו עוד זהב ועוד זהב, הכל רק כדי להשתמש בו לבניית המשכן. וכן הצטברו להם במשך השנים כמויות גדולות של זהב שעברו בירושה מאב לבנו, ואחרי 210 שנה הביאו את הכל כתרומה לבניית המשכן.

"כל הזהב העשוי למלאכה" - הזהב הזה שהגיע לבניית המשכן כבר היה 'עשוי' במצרים, הוא נאסף כשהם היו במצרים, ומזה הכינו את הציפוי לקרשי המשכן ואת כלי הזהב הקדושים.

נשאלת השאלה, וכי היו זקוקים במשכן דווקא לזהב זה? והרי כל אחד יצא ממצרים כשהוא טעון תשעים חמורים לובים מלאים מכספה וזהבה של מצרים (בכורות ה:), וכן בביזת הים הרי אספו כסף וזהב ללא גבול, ולמה השתמשו במשכן דווקא בזהב שאספו במצרים?

אלא הביאור הוא, שזהב זה היה חביב להקב"ה יותר מכל הכסף והזהב שהיה להם. הזהב הזה שנאסף מעט מעט בתוך הגלות, ששמרו עליו וייחדו אותו כבר אז לבניית המשכן, הוא הזהב שבו הראה עם ישראל את אהבתו הגדולה להקב"ה. משא"כ הזהב שהגיע אליהם בזמן היציאה ובביזת הים, הרי בו אין שום מעלה, הם לא מסרו את נפשם עבורו, ולא הראו בו את גודל התשוקה שלהם לבנות בית לשם ה'.

ולכן דווקא הזהב שהגיע מתוך קושי השעבוד, בזמן חשכת הגלות, הוא הזהב שממנו הכינו את כלי המשכן המקודשים ביותר, את הארון והשולחן, את המנורה והמזבח הפנימי, כיון שבו חפץ ה' יותר מכל הכסף והזהב שבעולם.

כולנו בציפייה ליום שבו יתגלה כבוד ה', ליום בו יבנה בית המקדש ונקריב עליו קרבנות. או אז ודאי נרוץ כולנו ונלמד בשקיקה כיצד מקריבים קרבן עולה, קרבן חטאת, איך עושים פייס בין הכהנים, וכיצד מקטירים את הקטורת לפני ה'. אין ספק שלימוד זה יהיה חשוב ביותר בעיני ה', כיון שעל ידו יוכלו לקיים את מצוות הקרבנות, לאחר כאלפיים שנות חורבן שבהם לא יוכלו להקריב.

אך שבעתיים מכך חשוב בעיני ה' - אלו שיגיעים בלימוד הזה מתוך חשכת הגלות, מתוך הנסיונות והקשיים למיניהם. אלו שעוסקים

מבואר בתוס' ד"ה מלמד שאף לרבנן נמי איקרו קרבן אלא שאין טעונין מליחה, וי"ע האם צריך לחשוב לשם עצים כמו בזבחים ומנחות, ולרבי לכא' דינו כקרבן גמור אף לענין לשמה, אך לרבנן יל"ע אם שייך בו שינוי קדש, וכמו"כ יל"ע בזבחים ומנחות שהקריבן לשם עצים האם הוי שינוי קדש כמו לשם זבח אחר, או"ד אף שעצים נקראו קרבן מ"מ אינו כקרבן ממש ולשם עצים אינו שינוי קדש, וצ"ע.

בהם בזמן הזה כאשר אין בהירות בסוגיות, בזמן שחוסר הידיעה בדינים הסבוכים של סדר קדשים כמעט מייאש, כשהסוגיא עמומה והשיטות אינם ברורות, דווקא אלו מראים את תשוקתם האדירה לבנות בית לה'!

וכמו שהביא הח"ח בהקדמת ספרו ליקוטי הלכות ממדרש ילמדנו וז"ל אמר הקב"ה אע"פ שעתידי בהמ"ק ליחרב והקרבנות בטלים לא תשכחו עצמן לסדר הקרבנות אלא הזהרו לקרות בהן ולשנות אותן [ר"ל ללמוד הלכותיהן] ואם תתעסקו בהן מעלה אני עליכם כאילו בקרבנות אתם עסוקין ואם רצונך לידע בא וראה כשהקב"ה הראה ליחזקאל צורת הבית מה הוא אומר הגד את בית ישראל את הבית כו' אמר יחזקאל לפני הקב"ה עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו ואתה אומר לילך ולהודיע לישראל צורת הבית וכתוב אותה לעיניהם וישמרו את כל צורותיו ואת כל חוקותיו ומה יכולין לעשות הנח להם עד שיעלו מן הגולה ואח"כ אני הולך ואומר להם אמר ליה הקב"ה ליחזקאל וכי בשביל שבני נתונים בגולה יהא הבנין בטל גדולה קריאתה בתורה כבנינה לך אמור להם שיעסקו לקרות בתורת צורת הבית ובשכר קריאתם שיעסקו לקרות בה מעלה אני עליהם כאילו הם עסוקים בבנין הבית עכ"ל.

לימוד זה הבא מתוך יגיעה ועמל, מתוך ירידה לפרטי הדינים השונים, בדרך שעדיין לא דרכו בה רבים, ודאי חביב בעיני ה' הרבה יותר משאר הלימודים שאין בהם עמל ויגיעה מרובים כ"כ. לא בכדי אמר פעם החפץ חיים לקבוצה מתלמידיו שהחלה לעסוק בסדר קדשים: "אני אוהב את כל כלל ישראל, ובפרט את הבני תורה, ואת לומדי קדשים יותר מכולם (!)". ולמה, כי לימוד עניני קדשים ובפרט לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, הרי זה יקר וחביב עד מאד בעיני ה', כיון שבזה אנו מראים שגם בתוך הגלות, כשעדיין לא הפציע אור הגאולה, אנו רוצים שכבר יתגלה כבוד שמים, ושנוכל להקריב קרבנות לפני ה'. ולכן דווקא בעמל והיגיעה הללו חפץ הקב"ה במיוחד.

יתן השי"ת שמתוך החושך המכסה ארץ, מתוך העמל והיגיעה בדיני הקרבנות הרבים, יופיע עלינו כבוד ד', ותשרה שכניתו בקרוב בבית הגדול והקדוש שייבנה במהרה בימינו אמן.

נתקבלה תרומה חשובה

לאור ההצלחה הרבה בפתיחת שיעורים וקבוצות לימוד בספר 'עבודת הקרבנות' מדי יום ביומו בכל רחבי הארץ, הגנו להודיע כי כל שיעור יומי חדש או קבוצה חדשה, יוכל לקבל מימון של 50% מהספרים הדרושים למשתתפי השיעור או הקבוצה.

ספר 'עבודת הקרבנות' שנכתב ע"י הגאון רבי אהרן כהן צ"ל חתנו של החפץ חיים, נדפס בהוצאה מפוארת במיוחד ומחולק לפי סדר לימוד יומי.

ניתן לקבל את הסבסוד לאחר שבועיים מיום הקמת השיעור או הקבוצה, בטל': **052-7653813**

בעז"ה יופיע בקרוב הדיסק המרתק של 'מראה כהן' על פרק "גיד הנשה"

הנלמד בתקופה זו בדף היומי

בדיסק מתבארים דברי הגמרא הקשורים לגיד הנשה, הלב ודם בהסרטה חיה ובהירה במיוחד בליווי המחשבות והסבר מפורט

בדיסקים הבאים יומחשו בעז"ה דברי הנמרא העוסקים בהכשרת הבשר לאכילה - מליחה וצליה בבהמה ובעוף, מתנות הכהונה: זרוע, לחיים וקובה וראשית הגז, מצוות שילוח חזק וסימני הטורה המיוחדים לבהמות, לעופות ולדגים הטורים.

חדש!
ניתן לקנות דיסק און קי עם כל ההסרעות על מסכת חולין שיצאו עד עכשיו (3 דיסקים) ב-50 ש"ח בלבד עד גמר המלאי

**המחיר לדיסק: 20 ₪ בלבד
להזמנות: 07722-73333**

בעז"ה יתאפשר להשיג את הדיסק החדש במקומים המרכזיים בירושלים, בני ברק ומודיעין עילית או במשלוח בדואר 24

כאלו זה ניתן להשיג את כל מוצרי ההמחשה של מפעל 'מראה כהן'
עד עכשיו יצאו לאור בס"ד בסדרת 'והשב את העבודה':
חוברת על פרק איזהו מקומן, חוברת על סדר עשיית המנחות, חוברת על סדר השחיטה ודיני הטרופות במסכת חולין.
בקרוב בעז"ה תצא לאור חוברת הסברים והמחשבות על פרק "גיד הנשה".
דיסקים לצפייה: דיסק על פרק איזהו מקומן, דיסק על סדר עשיית המנחות, דיסקים על מסכת חולין: חלק א' - פתיחה למסכת חולין ומושגים בסיסיים, חלק ב' - פרק "אלו טריפות" (חלקים נוספים יצאו בעז"ה בהמשך).
לפרטים על חוברות ודיסקים נוספים היוצאים לאור, יש להתעדכן בשלוחה 6
להזמנת שיעור בליווי המחשה של גיד הנשה הפנימי והחיצון: 053-5197277